

ODLUKE DOMAĆIH SUDOVA I DRUGIH ORGANA

ŽELJEZNIČKI PRIJEVOZ -PLAĆANJE DANGUBNINE -OVLAŠTENJE REVIZIJSKOG SUDA - POJAM PRIMATELJA

VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Presuda br. II Rev 38/1991-2 od 24. prosinca 1992.

Vijeće: Radomir Felicijan-Maoduš, Stanko Jesenković,
Boris Guttman, Stanislav Plazonić, Stanko Hautz

Kolsku dangubninu dužan je platiti primatelj ukoliko ne dokaže da nije kriv za prekoračenje roka odnošenja. Do primateljjevog protivnog dokaza pretpostavlja se da je za prekoračenje roka odnošenja, kao i za prekovremeno zadržavanje vagona na usputnim postajama, kriv primatelj. Primatelj je osoba koja je primila i potpisala primitak tovarnog lista, bez obzira da li je ona robu i stvarno primila. Osoba koja stvarno prima robu, radi u ime primatelja koji je potpisao primitak tovarnog lista, pa ta osoba i dalje ima sve obveze primatelja iz ugovora o prijevozu željeznicama. Za pravilno tumačenje primjene prava koje omogućava razumijevanje presude dovoljno je pozvati se na obrazloženje presude i na željezničke tarife koje se osnivaju na Zakonu o željeznicama. Revizijski sud nije ovlašten ulaziti u ispitivanje činjenica do kojih je došao nižestupanjski sud.

U prvom stupnju je tuženik, u drugom je žalitelj, a u trećem je revident "Jugošped", Beograd, a njegov je protivnik željeznica. Spor se vodi oko plaćanja kolske dangubnine nastale na usputnim postajama.

Prvostupanjskom presudom održan je na snazi platni nalog br. P1-11956/87 od 13.08.1987. godine kojim je tuženiku naloženo da plati tužitelju iznos od 7.549.559 din. (755 HRD) sa zakonskim zateznim kamatama od 1.05.1987. godine do isplate, te troškove platnog naloga u iznosu od 109.459 dinara (11 HRD). Ujedno je tuženik obvezan naknaditi tužitelju parnični trošak u iznosu od 729.974 din (73 HRD).

Drugostupanjskom presudom djelomično je uvažena žalba tuženika, te je navedeni platni nalog ukinut u dijelu kojim je tuženiku bila naložena isplata 81,50 din. (ranije 814.900 din) sa zateznim kamatama i riješeno o troškovima spora, te je odbijen tužbeni zahtjev radi isplate 81,50 din. (81 HRD) sa zateznim kamatama, a tuženik obvezan da

naknadi parnični trošak tužitelju u iznosu od 9,00 dinara (9 HRD). Odbijena je žalba tuženika i potvrđena prvostupanjska presuda u dijelu u kojem je na snazi održan platni nalog u pogledu obveze tuženika na isplatu tužitelju 673,50 din. ranije 6.734.659.din. (673 HRD), sa zakonskim zateznim kamatama od 1.05.1987. i troškove platnog naloga u iznosu od 10,90 din. ranije 109.459 din. (11 HRD).

Tuženik je protiv navedene pravomoćne drugostupanjske presude izjavio pravovremenu, potpunu i dopuštenu reviziju zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka te pogrešne primjene materijalnog prava s prijedlogom da se obje nižestupanjske presude preinače tako da tužbeni zahtjev bude odbijen u cijelosti, a tužitelj obavezan na naknadu parničkog troška tuženiku, odnosno podredno predlaže da se obje nižestupanjske presude ukinu, a predmet vrati prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

Protivna stranka nije odgovorila na reviziju, niti se javni tužitelj, nadležan za podizanje zahtjeva za zaštitu zakonitosti, izjasnio o izjavljenoj reviziji.

Prema stajalištu Vrhovnoga suda revizija nije osnovana.

Obrazloženje

Nije se ostvario revizijski razlog bitne povrede odredaba parničnog postupka.

Revident ističe da su navodi drugostupanjske presude u pogledu sadržaja nalaza i mišljenja saslušanog vještaka u suprotnosti s postojećim iskazom spomenutog vještaka, koji se nalazi u spisu predmeta, a iz kojeg navodno proizlazi kako postoje razlozi za oslobođenje tuženika od plaćanja utužene kolske dangubnine, što nižestupanjski sudovi nisu uzeli u obzir, pa smatra da je time počinjena bitna povreda iz čl.354.st.2.toč.13. Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP - NN br.53/91), te ističe da je daljnja bitna povreda ostvarena u postupku pred prvostupanjskim sudom, jer da u prvostupanjskoj odluci nisu navedeni propisi na kojima je sud zasnovao svoju odluku, što je bio dužan učiniti prema odredbi čl.338.st.4.ZPP, zbog čega smatra da se prvostupanjska presuda ne može ispitati.

Nakon uvida u spis predmeta ovaj je revizijski sud našao da su neosnovane uvodno iznesene tvrdnje revidenta u pogledu navodnog ostvarenja označene bitne procesne povrede, a to stoga jer su niži sudovi u razlozima svojih odluka točno i istinito prikazali sadržaj i bitne zaključke iz nalaza kao i mišljenja saslušanog vještaka, koji su inače sudovi prihvatili. Spomenute odluke sadrže i propise na kojima su utemeljene što je u obje nižestupanjske odluke moguće ispitati, pa slijedom toga u postupku pred nižim sudovima nije počinjena bitna povreda iz čl.354.st.2.toč.13. ZPP koju ističe revizija, a ne postoji niti ona iz čl.354.st.2.toč.10. ZPP na koju revizijski sud mora paziti po službenoj dužnosti.

Nadalje, revidentu treba odgovoriti da ovaj revizijski sud pri odlučivanju o reviziji nije bio ovlašten razmatrati kao odlučne one tvrdnje u kojima se pobijaju činjenična utvrđenja nižih sudova jer se takav razlog ne može s uspjehom isticati u reviziji (čl.385.st.3. ZPP).

Nije ostvaren ni revizijski razlog pogrešne primjene materijalnog prava.

Predmet spora u ovoj pravnoj stvari predstavlja zahtjev tužitelja - Željezničkog poduzeća, kao prijevoznika, protiv tuženika - Otpremničkog poduzeća, kao primatelja robe iz ugovora o prijevozu stvari željeznicom radi isplate kolske dangubnine zbog

prekoračenja roka za odnošenje stvari, a tom su zahtjevu niži sudovi djelomično udovoljili.

Ovaj Vrhovni sud nalazi da su niži sudovi na utvrđeno činjenično stanje u postupku pravilno primijenili materijalno pravo.

Niži sudovi su pravilno protumačili odredbu čl.63. Zakona o ugovorima o prijevozu u željezničkom prometu (NN br.53/91 - dalje: ZPŽ) iz koje proizlazi obveza primatelja da odnese stvari u ugovorenom roku. Prekorači li primatelj rok za odnošenje, prijevoznik ima pravo na novčanu naknadu koju određuje Tarifa (čl.63.st.3. ZPŽ). Pritom po nalaženju ovoga suda odgovarajuće odredbe Tarife (čl.26.t.6.st.3) treba tumačiti povezano s uvodno spomenutom zakonskom odredbom iz koje proizlazi da se krivnja primatelja za prekoračenje roka za odnošenje stvari pretpostavlja, što znači da je primatelj dužan dokazati da je do prekoračenja roka došlo iz razloga za koje nije odgovoran on, već prijevoznik.

Tužitelj ponavlja u reviziji one prigovore koje je iznio u postupku pred nižim sudovima o tome da je stvarni primatelj stvari u spornim slučajevima bio zapravo umješač na njegovoj strani (Luka Split, OOUR "Lučki prekrcaj i skladište Split") te da je do dužeg zadržavanja vagona željeznice prilikom istovara stvari došlo na istovarnom mjestu spomenutog umješača, OOUR "Lučki prekrcaj i skladište Split" zbog povećanog priliva pošiljaka na uputnu stanicu Luka Solin, te stoga nije krivnjom revidenta došlo do zakašnjenja u odnošenju stvari. Taj su prigovor niži sudovi na temelju utvrđenog stanja stvari, po ocjeni ovog suda, pravilno otklonili.

Naime, iz utvrđenja nižih sudova koje se, između ostalog, zasniva na nalazu i mišljenju saslušano g vještaka Marijana Gregorke kao i na uvidu u sadržaj priložene dokumentacije, a koja se sastoji iz pismenih isprava (spisak kolske dangubnine K-112 koji je izradila željeznica, podaci iz originalne knjige primopredaje kola i tovarnog pribora "Kol-4", originalni tovarni listovi s izvještajem o prispjeću) proizlazi da je u svim razmatranim slučajevima izvršenog željezničkog prijevoza robe tuženik označen kao primatelj robe, što je revident i potvrdio potpisivanjem tovarnih listova u svojstvu primatelja roba kod preuzimanja svake pojedine pošiljke. Stoga su niži sudovi pravilno zaključili da je do sudjelovanja treće osobe (umješača na strani tuženika spomenutog OOUR-a "Lučki prekrcaji i skladište Split") pri obavljanju pojedinih radnji odnošenja robe moglo doći jedino na temelju ovlaštenja revidenta takvoj (trećoj) osobi da u njegovo ime obavi određenu radnju, iz čega slijedi da u tako pretpostavljenom slučaju revident nije izgubio svojstvo primatelja iz ugovora o prijevozu stvari, a to dalje znači da je i u takvoj situaciji ostao u obvezi isplatiti tužitelju, kao prijevozniku, kolsku dangubninu nastalu prekoračenjem roka za odnošenje stvari, pa makar je do prekoračenja došlo i uslijed postupanja osobe koja je nastupala po nalogu i ovlaštenju odnosno u ime revidenta kao primatelja.

Pri tome revident, protivno rezultatu postupka, neosnovano tvrdi kako prema nalazu i mišljenju saslušano g vještaka nije utvrđena krivnja primatelja za prekoračenje roka za odnošenje stvari, pozivajući se na onaj dio iskaza vještaka u kojem je vještak ustanovio da je izračun kolske dangubnine obuhvatio kako dangubljenje vagona u uputnom kolodvoru (Solin Luka) tako i za zadržavanje vagona na usputnoj stanici (Primorski Dolac).

Protivno revizijskim navodima iz nalaza proizlazi i mišljenje saslušano g vještaka Marijana Gregorke da je tužitelj pravilno obračunao kolsku dangubninu za zadržavanje kola na uputnom kolodvoru i za usputno zadržavanje, polazeći od odredbe čl.26.t.6. već

spomenute Tarife za prijevoz stvari na prugama JŽ prema kojoj primatelj plaća kolsku dangubninu ako se kola ne mogu postaviti za istovar zato što korisnik prijevoza ranije postavljena kola za utovar odnosno istovar nije utovario odnosno istovario, pa rok istovara teče od časa kad su kola pripremljena za postavljanje uz skladu s kojom odredbom je tužitelj prema nalaženju nižih sudova, a po ocjeni spomenutog vještaka, obračunao kolsku dangubninu u takvim slučajevima.

Iz svega izloženog proizlazi da nije pogrešno primijenjeno materijalno pravo odlukom kojom je djelomično održan na snazi platni nalog kojim je tuženik obvezan platiti iznos kolske dangubnine utvrđen pobijanom drugostupanjskom presudom.

Kako se nisu ostvarili istaknuti revizijski razlozi, a ne postoje ni oni na koje revizijski sud mora paziti po službenoj dužnosti, valjalo je reviziju odbiti kao neosnovanu (čl.393. ZPP).

Stanko Jesenković

Summary

CARRIAGE BY RAIL - DEMURRAGE OF WAGONS - THE NOTION OF THE CONSIGNEE - THE AUTHORITY OF THE SUPREME COURT

The consignee is presumed guilty of the detention of the wagon at en-route stations as well as of the delay in taking over the goods and, unless proven otherwise, is liable to pay demurrage. The consignee is a person who received and signed the waybill regardless of the fact who actually received the goods. The person who actually receives the goods acts on behalf of the consignee who has confirmed the receipt of the waybill and who remains the party liable under the contract of transport by rail. The Supreme Court in charge of revision may not review the facts established.